

М.М.Таранов

ЗАСОБИ ОБ'ЄДНАННЯ ШРИФТУ І ЗОБРАЖЕННЯ У ВИДАННІ (до постановки питання)

Цікавого об'єднання в одній композиції зображення і шрифту можна досягти, використовуючи додаткові засоби. До них слід віднести різноманітні лінійки, рамки, фактуру, фон, колір, орнаментально-декоративні елементи

Рамки, як найбільш поширений засіб об'єднання шрифту і зображення на палітурках, обкладинках та інших книжкових і рекламних елементах, можуть бути різної конфігурації.

У зображувально-шрифтовій композиції рамка виступає в різноманітних ролях: вона то обрамлює зображення, відділяючи його від шрифту, то чітко визначає місце шрифту, неначе захищає його від впливу зображення. Бувають випадки, коли в рамку взято і шрифт і зображення. Словом, варіанти незліченні. Ясно лише, що рамка на друкованій площині не повинна бути випадковою ні композиційно, ні за своєю графікою.

Не зупиняючись спеціально на конфігурації рамки, розглянемо взаємозв'язок її графіки з шрифтом та зображенням.

Багато художників припускаються серйозної помилки: вводять рамку в композицію обкладинки чи палітурки, вони найчастіше хочуть вирішити композиційні завдання і нехтують графічною єдністю.

При проектуванні рамки слід особливу увагу приділити товщині та відповідності її елементів основним і додатковим штрихам шрифту і зображення. Якщо шрифт і зображення самі по собі добре поєднуються, рамка може своєю товщиною і рисунком посилити враження. Якщо шрифт і зображення не повністю гармонують, рамка повинна зберігати середні параметри від шрифту і зображення. Тоді вона буде немовби сполучним елементом і забезпечить зв'язок між шрифтом і зображенням.

Якщо в композиції використано контрастний шрифт, який містить жирні і тонкі елементи, рамка повинна складатися з різних за товщиною елементів.

Дуже часто рамки складаються з орнаментальних елементів. У цьому випадку важливо, щоб і орнамент містив елементи, які б за розміром, щільністю, насиченістю відповідали елементам шрифту і зображення. Зображення та орнаментальний декор становлять частину книжкової сторінки. Вони повинні строго співвідноситись із стилем, характером та інтенсивністю шрифту.

Як ілюстрації, так і орнаменти не повинні бути ні легшими, ні тяжчими, ніж шрифт, а відповідати насиченості його тону. Якщо така відповідність порушується, вся композиція розпадеться на три окремі частини. І тоді головним стає заголовок. Ось чому всіма доступними засобами слід виділити назву.

В залежності від теми видання в композицію обкладинки, палітурки чи титульної сторінки вводяться лінійки. Деколи вони ніби відділяють шрифт від зображення, деколи підкреслюють його.

За своїм рисунком лінійки бувають одинарні, подвійні чи з деякими елементами декору. Якщо товщина лінійок, які вводяться в композицію, відповідає товщині штрихів шрифту і зображення, то така лінійка буде вписуватися в композицію. Якщо на сторінці є шрифт і зображення, підбрані за принципом контрасту, то бажано використовувати подвійні лінійки, які містять контрастні лінії.

Велике значення в зображально-шрифтовій композиції має колір використаних лінійок і рамок. В залежності від кольору фарби лінійки і рамки можуть входити до просторового складу композиції різного ступеня, порушувати чи підтримувати площину паперу.

Засобом об'єднання шрифту і зображення може виступати кольоровий фон. Якщо зображення і шрифт надрукувати на кольоровому папері, їх контрастність зменшується, тому цей прийом дуже часто використовується в оформленні обкладинок і палітурок.

Ще одним засобом, що сприяє об'єднанню шрифту і зображення, може вважатися фактура. Найчастіше вона використовується у вигляді плашки, на якій розмішують зображення і шрифт. Часто у фактурному фоні вирізають "вікна" для зображення і шрифту. Часом фактура у композиції використовується для пом'якшення особливостей зображення.

Якщо зображення за своїми графічними властивостями не підходить для відтворення або використовується лише його фрагмент, удаються до різноманітних способів, щоб надати йому фактурної якості. Так, фактура растра, сітки лінійного растра створюють додатковий графічний ефект, а отже, і зберігають саме зображення, і сприяють його зв'язку з шрифтом.

Розглянуті засоби об'єднання шрифту і зображення не завжди зустрічаються і використовуються у чистому вигляді. Це і ясно. У творчому процесі створення оригінальної зображально-шрифтової композиції можливе використання різноманітних засобів і прийомів їх об'єднання.

Стаття надійшла до редакції 12.02.92.